Digitális eszközhasználati szokások vizsgálata bölcsődés gyermekek és családjaik körében.

Szabó Gábor, neveléstudomány MA esti, 2. évfolyam
Farkas Pálma, neveléstudomány MA esti, 2. évfolyam
Varga Gyöngyi, neveléstudomány MA esti, 2 évfolyam
Schreindorfer Linda, neveléstudomány MA esti, 2. évfolyam

(az interjúkérdéseket közösen válaszolták meg a hallgatók)

Meséljetek a kutatásáról! Miért ezt a témát választottátok?

Egyetemi kutatási csapatunk témaválasztásánál - végzettségünkből és munkánkból adódóan - egyöntetűen a bölcsődés korosztály került előtérbe. A környezetünkben tapasztalt folyamatok sarkalltak minket arra, hogy e kutatási téma felé forduljunk, és így választ kapjunk kérdéseinkre, valamint megerősítsék, vagy éppen megcáfolják állításainkat, miszerint a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek egyre korábban ismerik meg és egyre hosszabb időintervallumban használják valamilyen módon a digitális eszközöket. Továbbá célunk volt a szülők prevenciós gondolatainak megismerése is.

Miért tartjátok fontosnak ezt a témát?

A kisgyermekek digitális eszközhasználata egy új és vitatott területe mind a pszichológiai, mind pedig a neveléstudományi kutatásoknak. A témában eddig megjelent kutatások szerint a digitális eszközhasználatnak és tartalomfogyasztásnak nincsen kialakult szokásrendszere a kisgyermekes családokban. A szülők nem minden esetben vannak tisztában a digitális eszközhasználat különböző módjainak a kiskorú gyermekekre gyakorolt hatásairól, a szabályozatlan használat esetleges kockázatairól, miközben számos kutatás rámutatott arra, hogy a szülők és a gyermekekkel foglalkozó szakembereknek is határozott igénye van a megfelelő eszközhasználati szokások ismeretére és tanítására.

Mindemellett a digitális eszközök előnyei és hátrányai egyaránt jelen vannak életünkben. Ugyanúgy a pedagógiai munkánk során is, használatukkal az életünk és munkánk számos területen pozitív irányban változott és változik jelenleg is. Éppen ezért is fontos pedagógiai szempontból a produktív használati szokások kialakítása, a későbbiekben egyfajta módszertani ajánlás kidolgozása – használatukkal számos előnyre tehetünk szert, a megfelelő és biztonságos használat közös érdekünk, hiszen az alacsony életkorban történő szokások kialakítása, produktív használatra nevelés sokkal eredményesebb lehet. Továbbá – ha ugyan nem is a

köznevelési rendszer platformján, hanem a szociális ellátórendszer egyik fontos helyszínén – a bölcsődékben – segítségére lehet a kisgyermeknevelőknek, pedagógusoknak és egyéb szakmai szolgáltatást nyújtó szakembereknek, ugyanis a gyermekek életében ez a korai életszakasz első intézményesült szociális színtere.

Jelenlegi kutatásunk – véleményünk szerint – hasznos adaléka és kiindulópontja lehet további, akár szorosan, akár lazábban kapcsolódó témában történő kutatásoknak. Úgy gondoljuk, hogy az eltérő fejlődésmenetű, és/vagy sérült gyermekek asszisztív digitális eszközhasználatában sok lehetőség rejlik. Gondolunk itt például eszközzel támogatott fejlesztésre, amely segítségül szolgált már kommunikációban mozgássérült, egyéb pszichés zavarral küzdő és autizmus spektrumzavarral élő gyermekek esetében vagy tableten történőjelnyelv tanítására/tanulására alig vagy egyáltalán nem beszélő gyerekek esetében.

Mi motivált az OTDK-ra való jelentkezésre?

Úgy gondoltuk, hogy a kutatásunkba befektetett időnek és energiának, a pandémia nehezítette közös munkánknak méltó elismerése lenne, ha eljutnánk az OTDK-ra.

Mi volt a legnagyobb nehézség a kutatás elkészítése során?

Esti tagozatos hallgatóként, munka – tanulás összeegyeztetése, mellett is izgalmas feladatnak ígérkezett a kutatás, de a járványhelyzet miatt nem tudtunk személyesen találkozni, ami nehezítő tényező volt, illetve a kérdőívek eljuttatása és annak összegyűjtése sem volt könnyű a lezárások miatt.

A kutatás elkészítése és a tanulmányaid összeegyeztetése mennyire okozott nehézséget?

Úgy gondoljuk, hogy az eddigi tanulmányaim során talán az őszi félév volt a legnehezebb, a járványhelyzet, a lezárások okozta limitációk, a szakdolgozat írása, a vizsgákra való tanulás és a TDK-ra, majd az OTDK-ra való párhuzamos felkészülés komplexebb logisztikai tervezést és energiát, komfortzónából való kilépést és erőforrás átcsoportosítást jelentett.

Milyen segítséget, támogatást kapsz/kaptál az egyetemtől, az intézettől a kutatásod elkészítése során?

A témavezetőnk, Dr. Rausch Attila tanár úr erőn felül segítette a munkánkat, a kutatásunkat, rengeteget áldozva saját – oktatáson kívüli - idejéből. Tőle nagyon sok segítséget kaptunk.

Mióta foglalkozol pedagógiával, mit jelent számodra ez a hivatás?

2014-ben nyertem felvételt az ELTE-TÓK karának, Csecsemő- és kisgyermeknevelő szakára, amely végérvényesen is ráirányította a figyelmem a pedagógiára. Az képzés elvégzése után egy évvel jelentkeztem az ELTE-PPK Neveléstudomány mesterszakára, ezt követően pedig a Neveléstudományi Doktori Iskola felvételijére várakozom.

2015 óta dolgozom konduktorként az ellátórendszer különböző területein, leginkább a koragyermekkori intervenció és fejlesztés területén. E folyamatosan alakuló és fejlődő terület számomra igen nagy jelentőséggel bír, hiszen megfelelő elméleti megalapozottsággal és kutatásokkal alátámasztott gyakorlati munka során minél szélesebb társadalmi körben tudjuk megteremteni az inklúzió lehetőségét.

Közel 35 éve dolgozom különböző életkorú gyermekekkel, 2009-től bölcsődevezetőként tevékenykedek. A szülőcsoportos beszélgetések során a digitális eszközök használatával kapcsolatos szabályok évről-évre felmerülnek. A szülők erősen megosztott véleményeket fogalmaznak meg a témában, sok esetben kikérik a kisgyermeknevelők véleményét is arra vonatkozóan, hogy az eszközhasználat segítse és ne gátolja a gyermekek fejlődését.

2010 óta dolgozom a napközbeni kisgyermekellátásban. Tudásomat folyamatosan bővítem, hogy még professzionálisabban tudjak helytállni a mindennapokban. 2015-ben végeztem Csecsemő- és kisgyermeknevelő szakon az ELTE-TÓK karán. 2017-ben jelentkeztem a gyakorlatvezető mentor képzésre, amit a pedagógus szakvizsga követetett. 2019-ben pedig felvételt nyertem az ELTE-PPK Neveléstudomány mesterszakára.

Szeretnél a témával foglalkozni a későbbiekben?

A tágabb téma, különösen a koragyermekkori fejlődés és az arra hatással lévő környezeti faktorok – mint pl. a digitális eszközhasználat - mindenképpen fontos és érdekes kutatási irány lehet a későbbiekben is, hosszabb távon azember-(számító)gép interakciói az elméleti és alkalmazott kognitív tudományok, s így a neveléstudomány fejlődése tekintetében igen nagy potenciállal bír.

A szülök, különösen az első gyermekes szülők bizonytalanok szülői szerepeikben, a digitális eszközhasználat kapcsán is. A témában való formális és informális beszélgetések során, valamintintézményünk honlapján közzétesszük a témában végzett kutatási eredmények publikációit, illetve a témában megjelent megbízható szakirodalmak listáit.

Mit tudnál javasolni, milyen tapasztalatokat osztanál meg a későbbi TDK-n/OTDK-n részt vevő hallgatókkal?

Nagyon sokat lehet tanulni a felkészülési időszakból, nem csak a témáról, hanem egy tudományos munka elkészítéséről és saját magunkról is. Mindenképpen ajánlanám a jelentkezést, de célszerű időben elkezdeni, hogy minőségi munka kerüljön ki a kezek közül.